

Дата: 16.05.2023р.

Урок: Музичне мистецтво

Клас: 6-Б

Тема. Симфонічна сюїта. Урок узагальнення знань.

Мета. Ознайомити з особливостями жанру симфонічної сюїти, її композиційною будовою та характерними засобами музичної виразності, надавати учням знання про втілення в симфонічній музиці казкових сюжетів, ознайомити учнів з симфонічною творчістю М. Римського-Корсакова на прикладі його симфонічної сюїти, узагальнити знання учнів з теми «симфонічна музика».

Розвивати вміння учнів уважно слухати симфонічну сюїту та знаходити відповідності між змістом та сюжетною лінією твору, його літературної основи і засобами музичної виразності, розвивати вміння висловлювати власні музичні враження від прослуханого твору, вміння за мелодією впізнавати частину сюїти.

Виховувати інтерес до слухання класичної симфонічної сюїти та виконання дитячих пісень сучасних українських композиторів.

Хід уроку

1. Організаційний момент. Музичне вітання.

2. Актуалізація опорних знань.

- Розкажіть, про які музичні жанри ви дізналися на уроці.
- Хто написав фантазію, симфонічну поему, які ми слухали?
- Про що розповіли вам ці твори?

3. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку.

4.Новий матеріал для засвоєння. Бесіда з учнями про казкові сюжети в музиці.

Сюїта (франц. suite) — циклічний інструментальний твір, що складається з кількох контрастних частин, об'єднаних тематично.

Термін «сюїта» був уведений у другій половині XVII століття французькими композиторами. Барокова сюїта складалася з чотирьох частин — алеманди, куранти, сарабанди і жиги.

Із початком класичної епохи у другій половині XVIII століття жанр сюїти почали вважати старомодним і його витіснили симфонія та інструментальні концерти. У XIX столітті жанр сюїти відродився, однак цей термін мав інший зміст — сюїтами називали інструментальні збірки фрагментів з більших опусів, наприклад, опер чи балетів, або ж послідовності невеличких п'єс, об'єднаних тематично.

Найбільш відомою оркестровою сюїтою XIX століття вважали «Шахерезада» Римського-Корсакова. Літературною основою симфонічної сюїти «Шехерезада» стали арабські казки 1001 ніч.

Ця історія про султана, який вважав, що всі жінки не вірні і тому хотів кожную свою дружину після першої ночі-вбивати. Але він був дуже вражений Шехерезадою, яка була не тільки гарною, вродливою жінкою але й дуже розумною. Вона цікаво розповідала казки та історії. І тим самим врятувала своє життя і змінила намір султана. Микола Римський-Корсаков написав симфонічну сюїту за мотивами арабських казок.

Проаналізуй цей твір за таким планом:

1. Які картини виникали в твоїй уяві під час слухання музики?
2. Які засоби виразності застосував композитор для створення образів казкових персонажів?
3. Кого, на твою думку, уособлює тема скрипки в цьому творі?
4. Звуки яких інструментів викликають в тебе асоціації з образом грізного царя Шахріяра?
5. Визнач характер мелодії кожного прослуханого фрагмента.

Музичне сприймання. М. Римський-Корсаков. Симфонічна сюїта «Шехеразада»
<https://youtu.be/ctHjQhusbdA> .

Аналіз музичного твору.

1. Чим найбільше вас вразила музика композитора?

2. Які засоби виразності, на вашу думку, застосував композитор для створення казкових персонажів?
3. Кого зображала скрипка в симфонічному творі?
4. Як у фантазії композитор зобразив морс?
5. Розкажіть про образ царя Шахріяра, який є у симфонічній сюїті.

Ця симфонічна сюїта складається із чотирьох частин:

*I частина — «Море і Синдбадів корабель»;
II частина — «Фантастична оповідь царевича Календера»;
III частина — «Царевич та царівна»;
IV частина — «Багдадське свято. Море. Корабель розбивається об скелю з мідним вершиком. Кінцівка».*

Такі назви композитор Микола Римський-Корсаков надавав спочатку, а потім він вирішив залишити тільки назву сюїти «Шехерезада» надавши кожному слухачеві спробу фантазувати.

Відомості про композитора.

Микола Андрійович РИМСЬКИЙ-КОРСАКОВ (1844-1908)

Відомий композитор, педагог, диригент, громадський діяч, музичний критик; член «Могутньої купки». Він народився у 1844 році в місті Тихвині Новгородської губернії. Заняття музикою розпочав у 6-ти річному віці. А в 11-річному віці написав свої перші музичні твори. У 1856 році батько віддає Миколу у Морський Кадецький

корпус. Проте майбутній композитор не тільки не втратив інтересу до музики, а ще більше нею захопився. Закінчивши Морський корпус з відзнакою юнак протягом трьох років служив на кліпері «Алмаз» завдяки чому побував у багатьох країнах світу.

Творче обдарування Миколи Андрійовича найбільш повно проявилось у творах пов'язаних зі світом фантастики і різноманітними формами народної творчості. Він являється автором великої кількості симфонічних творів, камерно-інструментальної, вокальної та духовної музики. Важливе місце у його доробку займають 15 казкових опер, найкращими серед них є «Псковитянка», «Майська ніч», «Снігуронька», «Ніч перед Різдом», «Садко», «Царева наречена», «Казка про царя Салтана», «Кощій Безсмертний», «Сказання про невидимий град Кітеж» і «Золотий півник».

Бесіда про відомі казки.

Чи доводилось вам читати арабські казки про Шехеразаду? Послухайте історію створення твору М. Римського-Корсакова для оркестру.

Микола Римський-Корсаков був у захопленні від арабських казок, які тисячу й одну ніч оповідала прекрасна та чарівна Шехеразада. В цих казках грізний та жорстокий султан Шахріяр страчував усіх жінок, і порятунку від цього не було. Але султанша Шехеразада врятувала своє життя тим, що зуміла зацікавити султана казками. Вона розповідала їх упродовж 1001 ночі так, що Шахріяр постійно відкладав її страту, а зрештою і зовсім змінив свої наміри. Багато історій переповіла йому Шехеразада, наводячи вірші поетів й слова пісень, приплітаючи казку до казки й оповідь до оповіді. Для того, щоб зобразити в музиці мотиви та головних героїв тисячі казок, композитору, напевно, знадобився би цілий цикл опер. Та Римський-Корсаков не пішов шляхом Вагнера, тобто не став створювати оперний цикл, а використав інструментальний жанр — сюїту. Так народилася програмна симфонічна сюїта «Шехеразада».

Виконання творчого завдання.

Послухайте сюїту ще раз і за допомогою фарб спробуйте зобразити головних героїв твору та образ моря. Доберіть кольори, які найкраще передають красу музики та арабського мистецтва.

Фізкультхвилинка «Відпочиваємо разом» <https://youtu.be/MpH1VRCKMik>

Розспівування. Поспівка. Вправи для розвитку музичного слуху та голосу <https://youtu.be/MksnqLiqAPc> .

Розучування пісні. «Пісня про Україну» (слова і музика Н. Май) <https://youtu.be/PpnN5eQ7dyw> .

Знайомство з піснею та її змістом, розучування мелодії першого куплету та приспіву. Виконання першого куплету, приспіву під музичний супровід.

Узагальнення вивченого матеріалу. Рефлексія.

- Про який музичний жанр ми дізналися на уроці?
- Що таке симфонічна сюїта? Що вам запам'яталося з історії розвитку жанру?
- Про що розповіла вам симфонічна сюїта «Шехеразада»? Які казки та казкові герої увійшли до твору?

Домашнє завдання.

Послухайте симфонічні твори. Визначте, чи були серед прослуханої музики твори, написані за мотивами казок. До яких жанрів належать ці твори?

Виконайте тестові завдання за посиланням

<https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=6296800> . Обов'язково вказуйте прізвище, ім'я та клас. Бажаю успіхів!!!

Повторення теми «Аранжування поліфонічних творів».